

Jaarverslag 2021

OPRICHTING en BESTUUR

De *Stichting Denkend aan Tsjaad* is in februari 2021 opgericht op initiatief van Dorrit van Dalen. Het doel, vastgelegd in de statuten, is in Tsjaad projecten te ondersteunen op drie terreinen: werk en inkomen, bodemkwaliteit en biodiversiteit, mensenrechten en onderwijs. De stichting heeft de ANBI-status. De doelgroep die we daarmee willen bereiken bestaat uit mensen die weten wat ze willen, maar daarvoor heel moeilijk op een andere manier middelen kunnen krijgen. Projecten komen voort uit hun eigen initiatief, maar kunnen zijn voorgedragen door bemiddelaars (lokale ngo's of kerken bijvoorbeeld) omdat weinig mensen in de doelgroep contacten hebben buiten Tsjaad.

De akte van oprichting werd getekend door Dorrit van Dalen en Mirjam Hoijtink, als voorzitter respectievelijk secretaris van het bestuur van de stichting. Tot het bestuur traden ook toe Mohamad Alaswad (penningmeester), Fleur van Heek en Pieter van Dijk.

Een comité van aanbeveling werd samengesteld, bestaande uit Corita Corbeijn (deskundige ontwikkelingssamenwerking, ervaring in Tsjaad), prof. dr. Robert Ross (em. hoogleraar geschiedenis van Afrika) en dr. Janneke Jansen (o.a. lid van Rekenkamer Leiden).

Het bestuur kwam in 2021 (ivm covid) één keer bij elkaar.

PROJECTEN

In 2021 zijn drie projectaanvragen uitgewerkt. De aanvragen zijn naar donateurs gestuurd en op onze website geplaatst. Voor de beide projecten *Vergroening Guéra* ontvingen we giften van 28 stichtingen en religieuze gemeenschappen. Het project *Brailleonderwijs* werd geheel gefinancierd door één donateur (die anoniem wil blijven). Verder ontvingen we giften van particulieren, zonder oormerk. In totaal konden we ruim 50.000 euro naar de projecten in Tsjaad overmaken. Een deel daarvan is meteen ter plekke besteed, een deel wordt in de eerste helft van 2022 besteed. (Zie de jaarrekening 2021.)

1. Project *Vergroening Guéra / waterreservoirs*

Het initiatief van dit project komt van boeren rondom het dorp Baro en een missionaris, die daar sinds 1996 werkt. Het doel was de aanleg van drie dammen op landbouwgrond in de Guéra, om erosie door regenwater te stoppen en het grondwaterpeil te doen stijgen. We werven 1,5 keer het bedrag dat daarvoor gevraagd werd. Daardoor kan de aanleg van vijf, in plaats van drie, dammen worden gefinancierd. Eén dam was in 2021 klaar. Aan twee dammen is in 2021 begonnen, met nog twee dammen in begin 2022 gestart. Alle vier zullen voor het regenseizoen van 2022 klaar zijn.

Het geld wordt gebruikt voor materialen om stenen te hakken, voor het transport van stenen en voor de aanschaf van roestvrij staaldraad. Het hakken van stenen en vlechten van netten van staaldraad die de stenen in de dam bij elkaar houden doen boeren zelf en gratis.

Bij de aanleg van elke dam zijn 40 à 50 mensen direct betrokken. Dat zijn ook de mensen wier families direct zullen profiteren van het behoud van landbouwgrond en de beschikbaarheid van water in het droge seizoen. Het aantal begunstigden per dam schatten we tussen de 500 en 1000.

2. Project *Vergroening Guéra/ Kinderen planten bomen*

Het doel van het project is kinderen en hun ouders bewuster te maken van het belang van bomen voor het behoud van landbouwgrond. Met 2.500 euro werden ruim 500 kinderen betrokken.

Partner

De coördinatie van beide deelprojecten is in handen van missionaris p. Franco Martellozzo sj van het bisdom Mongo. De rekening van het project *Vergroening Guéra* is een rekening van het bisdom Mongo. Pater Franco (83 jaar) werkt met twee “free-lance” medewerkers (Madas Allamine en Khadam Daouro), die o.a. de zorg hebben voor de aanschaf van materialen en voor een deel van het overleg met de boeren. De projectorganisatie is uitzonderlijk licht, met vergaderingen in de open lucht en zonder dagvergoedingen.

3. Brailleonderwijs

Het doel van het project was de opzet van lager onderwijs voor blinde kinderen in Am Timan, in de provincie Salamat. In 2021 (eerste semester van schooljaar 2021-2022) zijn zeven kinderen in de eerste klas begonnen. We hopen het project in 2022-2023 te kunnen ondersteunen bij de uitbreiding van het werk. De initiatiefnemer van het project is de blinde onderwijzer Moussa Souleymane.

Partner

De coördinatie van en het beheer van het geld voor het project ter plekke ligt bij Geeske Zijp, projectbeheerder van de lokale afdeling van de Leprazending.

Bijdrage Centre al-Mouna

Een deel van wat de stichting ontving zonder speciaal oormerk werd gedoneerd aan het Centre al-Mouna in Ndjamena, als bijdrage aan de lopende kosten. Al-Mouna is een centrum voor cultuur, onderzoek en uitwisseling tussen de verschillende culturen in Tsjaad. De contactpersoon is de directeur, sr. Aïda Yazbeck.

BEZOEK

Dorrit van Dalen was van oktober 2021 tot januari 2022 (op eigen kosten) in Tsjaad. Ze bezocht de projecten en overlegde met aanvragers van projecten voor 2022. Dat zijn onder meer

- een vervolgaanvraag van het bisdom Mongo (tbv moestuinen in het gebied waar dammen zijn aangelegd),
- een vervolgaanvraag voor de Braille afdeling van de lagere school in Am Timan, waar een klein “internaat” nodig is),
- een project voor hulp aan mensen met een psychische stoornis in de Guéra.

ONTWIKKELINGEN IN TSJAAD

Deby vermoord. In april 2021, vlak na de presidentsverkiezingen, werd president Idriss Deby vermoord, tijdens een bezoek aan een legereenheid die in gevecht was met rebellen. Twee dagen later maakte een groep generaals bekend dat zij de macht in handen namen, voor een periode van 18 maanden, eventueel eenmaal te verlengen. Deze Conseil Militair de Transition (CMT) staat onder leiding van Mahamat Idriss Deby, een zoon van de vermoorde president. De machtsgreep van de generaals, een ongeplande staatsgreep, werd door de Afrikaanse Unie en de Europese Unie afgekeurd, maar wordt door hen ook ondersteund.

Belofte democratie is wankel. De CMT kondigde een Nationale Dialoog aan, die zou moeten leiden tot nieuwe afspraken tussen de belangrijkste delen van de maatschappij (o.a. politieke partijen, vakbonden, traditionele autoriteiten, rebellen) en verkiezingen eind 2022. De aanvang van de

Dialogo werd uitgesteld van november 2021 tot mei 2022. Het geloof in een overgang naar een democratisch bestel verschrompelt, ook omdat staatsgrepen in veel andere landen (Guinee, Mali, Burkina Faso, Sudan) in de regio succes hebben.

Of dat gevolgen heeft voor de “stabiliteit”, of voor de kans op een conflict waar het hele land bij betrokken raakt, is niet duidelijk.

Frustratie over concentratie van macht. De bevolking in Tsjaad lijkt minder tevreden met de junta dan de bevolkingen van Mali en Burkina met de hunne, niet zozeer omdat militairen de dienst uitmaken, maar omdat onder het nieuwe regime de concentratie van macht bij enkele families uit de meest noordelijke streek van het land nog steeds verder gaat. Mensen van andere bevolkingsgroepen verliezen steeds meer kansen op werk, recht, zorg, invloed op openbaar bestuur, toekomst. De frustratie is enorm, vooral bij de grote leeftijdsgroep van mensen die de langdurige burgeroorlogen in Tsjaad (tot 1990) niet hebben meegemaakt. Een groeiend aantal jongeren wil vechten, maar wapens hebben ze niet. De actoren op wie vooral gelet moet worden, omdat ze wapens en belangen hebben, zijn de Russische Wagnergroep-huurlingen (in de Centraal Afrikaanse Republiek) en Frankrijk. De rebellen, o.a. de FACT die in april 2021 aan een poging tot staatsgreep was begonnen, zijn vooralsnog met de junta in gesprek.

Falende staat en meer burgerinitiatieven. Intussen is Tsjaad een van de drie armste landen ter wereld, waar de staat burgers steeds minder biedt op het gebied rechtszekerheid, onderwijs, gezondheidszorg, infrastructuur. Het gevolg is dat groepen burgers steeds meer initiatieven nemen, niet meer alleen voor gemeenschapsscholen, maar nu ook voor gezondheidscentra en bijvoorbeeld vuilnisophaaldiensten. **Aan dat soort initiatieven kan *Denkend aan Tsjaad* de komende jaren hopelijk iets bijdragen.**

Honger dreigt in 2022. De belangrijkste bron van inkomsten voor het overgrote deel van de Tsjaadse bevolking blijven landbouw en veeteelt. Regenval en klimaat zijn daarom van groot belang. In 2021 viel er genoeg regen in de provincie Guéra, maar niet in de rest van Tsjaad, noch in Soedan. De prijs van gierst en andere levensmiddelen was daardoor al in december, vlak na de oogst, zo hoog als anders aan het einde van het droge seizoen (18.000 Fcfa voor 50 kg gierst). 2022 zal dan ook een moeilijk jaar worden, met honger en armoede.